

İlk Okuma-Yazma Eğitiminde Yaşanılan Sorunlar ve Sınıf Öğretmenlerinden Çözüm Önerileri

Problems experienced in Problems experienced in reading and writing education in primary schools and solution suggestions from primary school teachers

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; ilk okuma ve yazma eğitimlerinde yaşanan sorunların tespit edilmesi ve sınıf öğretmenlerinin bu sorunlara çözüm önerileri getirmesini sağlamaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Samsun ilinin 3 büyük merkez ilçesinde çalışan 9 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama da literatür taramasının yanında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formundan elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla düzenlenmiştir. Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin devamsızlık yapması, ders kitaplarının yetersizliği, sınıfların kalabalık olması ve okula başlama yaşındaki son düzenlemenin öğrencilerin okuma ve yazma öğrenmesini güçleştirdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Çalışmaya katılan bazı öğretmenler bu sorunların yanında okuma ve yazma öğretilmesinde kullanılan önce seslerin, daha sonra hece ve kelimelerin öğretilmesi yönteminin de sorunlara yol açtığını ifade etmiştir. Bu sorunlara çözüm olarak katılımcı öğretmenler; okula başlama yaşının en az 6 yıl olması, öğrencilerin devamsızlık yapmasını engellemek için kanunda geçen cezai işlemlerin uygulanması, ders kitaplarının içerik olarak zenginleştirilmesi, sınıf mevcutlarının 24 öğrenciyi geçmemesi ve öğrenci aileleriyle ilgili eğitimler verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Okuma Ve Yazma Eğitimi, Sınıf Mevcudu

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the problems experienced in the first reading and writing education and to provide primary school teachers with solutions to these problems. The study group of the research consists of 9 primary school teachers working in 3 big central districts of Samsun. In addition to the literature review, a semi-structured interview form has been used for data collection. The data obtained from the interview form have been organized through descriptive analysis. According to the research findings, it has been concluded that the students' absenteeism, inadequacy of textbooks and crowded classrooms, and the latest regulation of the school starting age made it difficult for students to learn to read and write. Some teachers who have participated in the study have stated that, in addition to these problems, the method of teaching sounds first and then teaching syllables and words while teaching reading and writing also caused problems. As a solution to these problems, participating teachers have stated that the school starting age should be at least 6, criminal actions in the law should be taken to prevent students from being absent, the content of the course books should be enriched, the class size should not exceed 24 students and training should be provided for the families of the students.

Keywords: Primary School Teacher, Reading And Writing Education, Class Size

GİRİŞ

Eğitim, bireyin davranışlarında istendik davranış değişikliği yapılması süreci olarak tanımlanmaktadır. İnsan hayatının en döneminde gerçekleşen eğitim hayatının en önemli aşaması şüphesiz ki ilkökuldür. Bu dönemde bireyin öğrenmesi gereken en önemli konu okuma ve yazmadır. Okuma ve yazma eğitimiyle birey hayatı boyunca alacağı eğitimin temellerini de alacaktır. Okul içinde veya dışında her zaman kullanılacak becerilerin başında gelen okuma ve yazma becerisi sayesinde birey; okuduğunu anlama, yorumlama, düzgün yazma gibi eğitim hayatını tümüyle etkileyecek yeterliliklerini kazanır. Haliyle bu dönemin başarısı bireyin bütün eğitim hayatının başarısını doğrudan etkileyecektir. (Karaçay, 2011; Ogano, 2012; Strickland ve Riley-Ayers, 2006) yaptığı çalışmalar da bu durumu ortaya koymaktadır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'na (1-5. Sınıflar) (MEB, 2009, s. 11) göre ilk okumayazma öğretiminde "Ses Temelli Cümle Yöntemi" benimsenmiştir. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'na (1-5. Sınıflar) (MEB, 2009, s. 232) göre, ses temelli cümle yönteminde, ilk okumayazma öğretimine seslerle başlanmaktadır. Anlamlı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra seslerden hecelere, kelimelere ve cümlelere ulaşılmaktadır. İlk okuma-yazma öğretimi, cümlelere kısa sürede ulaşılacak şekilde düzenlenmektedir. Okuma ve yazma, ilk okuma-yazma öğretimi boyunca birlikte sürdürülmektedir (Babayiğit, 2017 ve Erkuş, 2017). Bu uygulamanın yıllardır devam etmesine rağmen özellikle ilköğretim öğretmenleri tarafından ciddi bir eleştiri almakta bu durumun çocukların Türkçe okuma ve yazma öğrenmesinde ciddi bir sorun teşkil ettiği sınıf öğretmenleri tarafından birçok bilimsel araştırmada ifade edilmiştir.

Kadir Dülgeroğlu¹

Esra Akbulut²

Mehmet Fatih Çeşme³

Turgut Yılmaz⁴

Sefa Avcı⁵

Selma Altınok⁶

How to Cite This Article

Dülgeroğlu, K., Akbulut, E., Çeşme, M. F. Yılmaz, T., Avcı, S & Altınok, S. (2023). "İlk Okuma-Yazma Eğitiminde Yaşanılan Sorunlar ve Sınıf Öğretmenlerinden Çözüm Önerileri", Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9(64):2838-2843. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/JOSH AS.69834>

Arrival: 04 April 2023

Published: 31 May 2023

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹⁻³ Okul Müdürü, MEB, Samsun, Türkiye

² Öğretmen, Meb, Samsun, Türkiye

⁴⁻⁶ Müdür Yardımcısı, Meb, Samsun, Türkiye

2017 Türkçe öğretim programındaki en ses getiren düzenleme şüphesiz yazı stiline dair karardır. Türkiye’de yazı öğretimi uygulamaları Milli Eğitim Bakanlığı’nın hazırladığı öğretim programları tarafından belirlenmektedir. Programda belirlenen ölçütler ülke genelinde geçerli ve zorunludur. 2005 Türkçe öğretim programı ile hayata geçen bitişik eğik el yazısı uygulaması kamuoyunda sürekli tartışılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren zorunlu ve tek stil olarak bitişik eğik el yazısının öğretiminden vazgeçildiğini duyurmuştur. Yeni programa göre öğretmenler, ilk okuma yazma öğretimine istekleri doğrultusunda dik temel harflerle veya bitişik eğik harflerle başlayabilmektedir (Yıldız, 2019). 2005-2017 yılları arasında yayınlanan birçok bilimsel çalışmada eleştirilen bitişik eğik el yazısı uygulamasının kaldırılması özellikle sınıf öğretmenleri tarafından olumlu karşılanmıştır.

2017 Türkçe öğretim programında yazı stiline dair verilen doğru kararın yanında bazı hatalı kararlar alınmıştır. 2015 yılı Türkçe eğitim programında esas alınan açık hece uygulaması 2017 eğitim programında terkedilerek yerini kapalı hece uygulamasına bırakmıştır. Bir önceki programda birinci grup seslerde ses-hece ilişkisi, ikinci grup seslerde hece-kelime ilişkisi, üçüncü grup seslerde kelime-cümle ilişkisi ve dördüncü grup seslerle beraber cümle-metin ilişkisinin kavratılması esas alınırken, yeni programda bunlar dikkate alınmamıştır. Oysaki Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzunda “Türkçede ünsüz harfler kendinden sonra gelen ünlü harflerle birleşerek hece oluşturur.” denilmektedir. Bu ifade Türkçenin açık heceye uygun olduğunu göstermektedir (Başar,2020). Kapalı hece uygulamasıyla Türkçeyi yeni öğrenen öğrencilerin anlamsız hece ve kelimeler oluşturması öğrenci açısından Türkçenin öğrenilmesini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle 2015 Türkçe öğretim programında yer alan açık hece uygulamasına geri dönülmesinin faydalı olacağı yönünde sınıf öğretmenleri tarafından görüşler belirtilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

İlk okuma-yazma eğitiminde karşılaşılan sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerileri bulunması için hazırlanan bu çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması Şimşek’e (2011) göre; “nasıl ve niçin sorularını temel alarak araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir”. Araştırmanın verilerine ulaşmak için literatür taraması yapılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruların hazırlanmasında konunun uzmanından görüş alınmış ve form bu bilgiler ışığında hazırlanmıştır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemindeki amaç; araştırmacı araştırmanın amacına uygun bir şekilde kendi değerlendirmesini yaparak araştırmaya katılacak olan katılımcıları belirler (Balcı, 2005). Araştırmada en az 3 kere 1.sınıfara okuma-yazma eğitimi vermiş sınıf öğretmenleri arasından 9 tanesi seçilmiştir. Öğretmenler Samsun ilinin Canik, İlkadım ve Atatum ilçelerinde görev yapmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenler çalışmaya gönüllü katılmış olup, kendilerinin de isteğiyle isimleri ve çalıştığı kurumlar açıklanmamıştır. Öğretmenler ÖGR1, ÖGR2 diye sıralanarak ifade edilmiştir.

Tablo 1: Katılımcı Bilgileri

Görevi	Cinsiyeti	Kıdemi	Mezuniyeti	Okuttuğu 1. Sınıf Sayısı
ÖGR1	Erkek	18	Sınıf Öğretmenliği	4
ÖGR2	Kadın	23	Sınıf Öğretmenliği	3
ÖGR3	Kadın	24	Sınıf Öğretmenliği	4
ÖGR4	Kadın	26	Türkçe Öğretmenliği	5
ÖGR5	Kadın	21	Beden Eğitimi	5
ÖGR6	Kadın	29	Sınıf Öğretmenliği	6
ÖGR7	Erkek	24	Sınıf Öğretmenliği	4
ÖGR8	Kadın	17	Makine Öğretmenliği	4
ÖGR9	Kadın	16	Sınıf Öğretmenliği	3

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılanların büyük çoğunluğu kadındır. Her katılımcı en az 3 kere 1. Sınıf okutmuştur ve meslekteki kıdemleri 16-29 yıl arasındadır. Öğretmenlerinin 3 tanesi sınıf öğretmenliği mezunu olmamasına rağmen sınıf öğretmeni olarak atanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanmasında literatür taramasının yanında yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. formun hazırlanmasında konunun uzmanından görüşler alınmış ve form uygulanırken katılımcıların görüşlerine göre form yeniden düzenlenmiştir.

Görüşme formuna katılımcıların samimi ve içten cevap vermeleri istenmiş olup cevap vermek istemedikleri sorulara geçebilecekleri söylenmiştir. Görüşme sırasında katılımcıların da izniyle ses kaydı alınmış olup görüşme sonrasında

kayıtlar Microsoft Word programı aracılığıyla yazıya geçirilmiştir. Görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde nitel veri analizi tekniklerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz yapılırken, elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Analiz sonucunda elde edilen veriler katılımcıların görüşlerinden aynen yapılan alıntılarda desteklenmiştir.

BULGULAR

Araştırma bulguları, katılımcılardan alınan cevaplara göre düzenlenmiştir.

Öğrenci Devamsızlıklarının Okuma ve Yazma Eğitimini Olumsuz Etkilemesi

Katılımcıların bir kısmı 1. Sınıf öğrencilerinin devamsızlık yapmasının ilkokulda okuma-yazma eğitimini olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Özellikle evde iş gücüne ihtiyaç duyulduğu bazı bölgelerdeki ailelerde çocukların kolayca okula gelmeme davranışı gösterdikleri görülmektedir. Bunun yanında çocukların sık sık hastalanması gibi nedenlere okula gidememesi o günkü dersi kaçırmaya neden olmaktadır. Harf ve seslerin öğretilmesi birbirini takip eden bir süreç gerektirdiğinden öğrenci devamsızlıkları bu süreci olumsuz etkileyebilmektedir. Bazı öğretmenlerin konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir.

“Bizim okulumuzun bulunduğu mahalle genelde roman ailelerin bulunduğu bir aile. Kendilerinin de eğitim düzeyi çok düşük. Özellikle evde küçük kardeşi olan çocukların sık sık kardeşine bakması nedeniyle okula gelmediğini öğreniyoruz. Bu o çocuğun okuma-yazma öğrenmesini çok kötü etkiliyor. Kaçırdığı birkaç dersin telafisi 28 kişilik sınıfta pek mümkün olamıyor. Haliyle bu öğrenci eksik öğrenmelerden dolayı okuma-yazmayı çok geç öğreniyor(ÖĞRT 2).”

“Sınıfta okuma-yazmada sorun yaşayan öğrencilerim genelde okula devamsızlığı olan öğrenciler oluyor. Okuma-yazma her gün üzerine koyarak kazanılan bir beceri. Maalesef bazı ailelere bu konunun önemini bir türlü anlatamıyoruz. Birçok basit gerekçelerle çocuğunu okula göndermediklerini görüyoruz. Çocuklar da zaten 1. Sınıfta okula alışmakta zorlanıyorlar. Bir de aile bu konuda gayret göstermeyince, çocuğun okuma-yazma öğrenmesi pek mümkün olamıyor(ÖĞRT5).”

“Öğrenciler arasında okuma-yazmayı öğrenme açısından en önemli farkı yaratan unsur devamsızlık oluyor genelde. Bazı öğrencilerin özellikle okula geç uyum sağlaması ya da okula uyumda fazla zorlanması okuma-yazmayı öğrenmede geç kalmasına neden oluyor. İlk haftalarda özellikle bazı öğrencilerim fazla devamsızlık yapıyor. Son yıllarda yapılan uyum haftası uygulaması bu konudaki olumsuz durumu telafi etti. Ancak özellikle kış aylarında hastalığa bağlı olarak gelemeyen öğrencilerimin okuma-yazmayı öğrenmesinde sorunlar oluşuyor. Ancak bu benim sınıf içinde zamanla telafi edebileceğim bir durum(ÖĞRT 8)”

Okula Başlama Yaşının Okuma ve Yazma Eğitimini Etkilemesi

İlkokula başlama yaşı genel olarak okula başlanacak yılın Eylül ayı itibarıyla 69 aydır. Bunun dışında 68, 67 ve 66 ayını dolduran çocuklar da ailelerinin yazılı izniyle okula başlayabilir. 72 ayını dolduran çocuğun birinci sınıfa başlaması ise zorunludur. 72aydan büyük olan çocukların okula başlaması hiçbir suretle ertelenemez. Bu durum eğitimciler tarafından genel olarak eleştirilen bir konudur. Birçok eğitimci, bu uygulamayı okula başlama açısından erken bir yaş olarak değerlendirmektedir. Çalışmamıza katılan öğretmenlerin tamamı da bu görüşe katılmaktadır. Okula başlamada yaştan ziyade çocuğun okula başlamaya hazır olup olmadığına bakılması gerektiği düşüncesi genel kabul görmüştür. Çalışmamıza katılan öğretmenlere göre her çocuğun okula başlamaya hazır olması değişkenlik göstermektedir. Genel değerlendirmelerden ziyade öğrenci bazında değerlendirmeler yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Öğrencilerin bir kısmının ilkokula başlamadan önce okul öncesi eğitimi almaması da öğrencinin okula başlama yaşının belirlenmesinde kriter olarak kullanılması gerektiği katılımcı öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Okul öncesi eğitime katılan öğrencilerin okuma ve yazmayı öğrenmesi, okul öncesi eğitime katılmayanlara göre çok daha kolay olmaktadır. Konuyla ilgili görüş bildiren öğretmenlerin düşüncelerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“ Okula başlama yaşı burada çok önemli bir konu. Kesinlikle üzerinde çok fazla düşünülmesi gerekir. Şu anki uygulamada yaş şartını sağlayan birçok öğrencinin aslında okuma ve yazma öğrenmeye hazır olmadığını çok sık görüyoruz. Özellikle kalem tutarken, düz bir çizgi çekerken çok zorlanıyorlar. Bu çocuklara çok üzülüyorum. Yapamayacakları şeyler istiyoruz onlardan. Bence bu da onlara başarısız olma alışkanlığı kazandırıyor(ÖĞRT1).”

“ 1. Sınıf öğrencilerin okula başladığı yaşında yapılan son değişiklikler bence hiç iyi olmadı. 66 aylık çocuk okuma ve yazma öğrenmesi için çok küçük. Bu çocuklar haftalar süren zorluklar yaşıyor. Parmakları doğru pozisyonda kalem tutmaya müsait değil henüz ve biz bu çocuklardan Türkçe yazabilmesini bekliyoruz. Haliyle olmuyor. Erken başlayan çocuklar çok daha geç öğreniyor. Yaşlarına göre geç öğrenmesi de ilerleyen süreçte onu zorlamaya devam

ediyor. Çocuk başaramamayı öğreniyor ve bunu sonraki eğitim hayatında da devam ettiriyor. Bence okula başlama yaşı yukarıya çekilmeli (ÖGRT2).”

“Ben çocukların çok erken yaşta 1. Sınıfa geldiğini düşünüyorum. Okuma ve yazma öğrenmek için erken denilecek yaşta bu çocukların eline kalem tutuşturuyoruz. Olması gerektiğinden daha geç ve güç oluyor okuma ve özellikle yazma. Mesela bu yıldaki 1. Sınıflarımda 66 aylık öğrenci de var 72 aylık da var. Kesinlikle 72 aylık öğrencim daha kolay öğrendi. Daha zeki olduğu için değil ama daha hazır olduğu için. Bana sorarsanız 72 ay ilkököl 1. Sınıf için çok daha doğru bir yaş. Hatta daha geç bile olabilir(ÖGRT3).”

“ Bu sene 3. Sınıfları okutuyorum. 1. Sınıftan itibaren beraberiz. Sınıfımda değişik haftalarda okula başlamış olan 33 öğrenci var. Genel olarak değerlendirecek olursam eğer daha geç başlayanlar daha kolay öğreniyorlar. 66 aylık başlayan öğrencim çok zor öğrendi ama şimdi aralarında fark kalmadı. Ama çok uğraştı. Onun ve ailesinin bireysel çabası sonucu oldu bu. Her zaman bu fark kapanmaz. Bence 60’lı aylar okula başlamak için erken(ÖGRT4).”

“ Her sene 1. Sınıflarda 66-76. aylığı kadar birçok öğrenci oluyor. Genel olarak değerlendirdiğimde erken yaşta başlayanlar daha çok zorlanıyor. Ailesine daha bağımlı oluyor ve parmak kasları kalem tutmak için henüz pek gelişmemiş olabilir. Oysa ileri aylardaki öğrenciler bu konuda daha avantajlı oluyor. O yaş dönemlerinde 1 ay bile çok fark ediyor gelişim açısından. Bence bu süreler yeniden gözden geçirilmeli. En azından 6 yaşında olmalı bir çocuk ilkökula başlamak için(ÖGRT5).”

“ Erken yaşta başlayan çocukların okuma yazma öğrenmesi daha zor oluyor ama zamanla bu aradaki fark kapanıyor. Hatta yaşta daha küçük olanların ileriki dönemde daha başarılı bile olduğu oluyor. Ama bu durumu genellemek çok doğru olmaz. 70. Aydan itibaren 1. Sınıfa başlarsa öğrenciler daha doğru olur kanaatindeyim(ÖGRT6).”

“ Okuma ve yazma öğrenmek için başlangıç yaşının çok daha önemli olduğunu düşünüyorum. Eski sistemdeki en az 7 yaş çok geçti ama şu anki 66 aylık durum ise çok erken. Bide bu her öğrenci için geçerli bir durum değil. Bazı öğrenciler 66 aylık bile olsalar çok rahat öğrenebiliyor. Bu konudaki gelişim bireysel bir durum ve her öğrenci için ayrı ayrı değerlendirilmesi gereken bir konu. Bence başlama yaşı biraz daha yukarı çıkarılmalı. Daha alt yaş kategorilerinde olup okula başlamak isteyen öğrencilerin gelişiminin uygun olup olmadığına bakılmalı diye düşünüyorum(ÖGRT8).”

“ Çocukların okula başlamasındaki en önemli unsur tabii ki kaç aylık olduğu. 66 ay okula başlamak için gerçekten çok erken. Bu yaşlarda başlayıp da başarılı olan öğrencilerim yok değil ama genelde başarısız oluyor çocuklar ve çok zorlanıyorlar. Bu kadar erken başlatmaya gerek yok. Bu seneki sınıfım 1. Sınıflar. Okuma ve yazma da zorlanan öğrencilerim genel özelliklerinden biri de yaşları. Neredeyse tamamı 66-70 ay arası. Aslında çok çabaları da başta ama zaman geçtikçe verdikleri emek de azalıyor. Bana sorarsanız 72aydan önce hiçbir çocuk okuma ve yazma eğitimine başlamamalı(ÖGRT9).”

Ders Kitapları ve Diğer Teknik Eksikliklerin Okuma ve Yazma Öğrenilmesine Olumsuz Etkileri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin genel olarak ifade ettiğine göre okuma ve yazma eğitiminde kullanılan kaynak kitap çok yetersiz. Alıştırma yapmaya pek uygun değil. Mutlaka yardımcı kitap kullanılması gerekiyor. Bunun yanında bazı sınıflarda 1. Sınıf öğrenci mevcudunun 40’a kadar çıktığı görülmüştür. Sınıf öğretmenlerine göre bu çok fazla bir sayıdır. 24 öğrenci sayısının ideal olduğu ve bir sınıfta en fazla 30 öğrencinin bulunması gerektiği ifade edilmiştir. 40 dakikalık bir sınıfta daha fazla öğrenciyle bir öğretmenin ilgilenmesi mümkün olamamaktadır denilmiştir. Ayrıca okuma ve yazma öğretiminde önce seslerin sonra hecelerin ve daha sonrasında da kelimelerin öğretilmesi sisteminden kaynaklanan sorunlar öğrencinin okuma yazma öğrenmesini zorlaştırdığı bazı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Bu konuyla ilgili görüş bildiren öğretmenlerin sözleri şu şekildedir:

“ 1. Sınıfta kullanılan ders kitabı çok yetersiz. Mutlaka değiştirilmesi gerekiyor. Alıştırma kısımları özellikle çok geliştirilmeli. Sınıfımdaki öğrenci sayısı 21. Bu sayı gayet iyi. Ancak bazı okullarda 40 öğrencinin üzerinde mevcudu bulunan sınıfların olduğunu biliyorum. Bu öğretmen için de öğrenci içinde çok fazla bir sayı. Seslerin verilmesinde hepimiz başta zorlanıyoruz. Çocuklarda anlam veremiyor. Üstelik anne babalar bu sisteme çok yabancı. Evde çocuklarıyla alıştırma yapması gereken anne ve babalar sesleri öğretmen yerine harf öğretmeye geçebiliyor. Bu da öğrencinin yanlış öğrenmesine neden oluyor. Ben şahsen seslerden ziyade harflerin öğretilmesi gerektiğini düşünüyorum ama sistem bu şekilde mecburen böyle yapmak zorundayım(ÖGRT2).”

“ Ders kitaplarını içeriğinden herhalde bütün sınıf öğretmenleri şikayetçidir. Umarım bu kitap daha işlevsel hale getirilir. Benim sınıfımdaki öğrenci sayısı 29. Bence biraz kalabalık. Derslerin süresi dikkate alındığında bu sayıyla okuma ve yazma öğretmek biraz zor oluyor ama çok daha kalabalık sınıflarda çalışan arkadaşlarımız var. Böyle olunca haliyle bazı öğrencileri kazanmak çok daha zor oluyor. Harflerin ses bazlı olarak öğretilmesinde karıştırılan

bazı sesler var. Özellikle ben “r” ve “y” harflerinin seslerini öğretmek de çok zorlanıyorum ama bunun için ne yapılmalı diye de bir fikrim yok açıkçası(ÖĞRT4).”

“ Ders kitabımız gerçekten çok basit. İhtiyacımızı göremez. En önemli sıkıntımız bu diyebilirim. Gerekli iyileştirmenin kısa sürede yapılmasını ümit ediyorum. Benim sınıftaki öğrenci sayısı 25. Bu iyi bir sayı. Her öğrenciye gerektiği kadar süre ayırabiliyorum. Tabi daha az öğrenci olsa daha iyi olur ama daha önceki yıllarda çok daha kalabalık sınıflarım oldu. Buna da şükür diyebilirim(ÖĞRT5)

“ Bizim okulumuz merkezde tercih edilen bir okul olduğu için maalesef öğrenci sayımız fazla. Benim sınıfta 37 öğrenci var. Bazı sınıflarda 40 öğrenciye kadar bu sayının çıktığını biliyorum. Bu sayı okuma ve yazma eğitimi için çok fazla. Bir ders saatinde her öğrencimle ilgilenemiyorum ve çok yoruluyorum. Öğrenci sayımın düşmesi yakın zamanda mümkün değil, zaten yıllardır da böyle olduğu için hepimiz alıştık ama öğrencilere yazık oluyor. Ders kitaplarımız içerik olarak yetersiz. Bu durumdan bütün sınıf öğretmenleri rahatsızdır diyebilirim(ÖĞRT6).”

“ Öğrenci sayısı 1. sınıflarda çok daha önemli. Geçmiş yıllarda 45-50 kişilik sınıflarda çalıştım. Çok yorucuydu ve çocuklara yeterince faydalı olamadım maalesef. Artık bu okulumda 1. sınıf öğrenci sayıları 30’u geçmiyor. Eskiye oranla iyi ama bence sayı 25’i geçmemeli. Öğrenciyle birebir ilgilenmek gerekiyor. Sınıftaki öğrenci sayısı ne kadar kalabalıklaşırsa öğrencilere birebir ilgilenme o kadar zorlaşıyor. Ders kitaplarımız yeterli değil, içeriği yeniden düzenlenmeli. Seslerin öğretilmesinde ise benim kendi çözümlerim var. Ben öğrenciler tarafından karıştırılan seslerin arasında farklı bir ses getirip öyle öğretiyorum. Karıştırma ihtimallerini azaltıyor. Olumlu sonuçlar aldım. Bundan sonra da böyle yapmaya devam edeceğim(ÖĞRT8).”

ÖNERİLER

Çalışmaya katılan öğretmenlerin genel olarak katıldığı çözüm önerileri aşağıdaki gibidir.

- ✓ Okula devamsızlık okuma ve yazma öğretiminde karşılaşılan önemli sorunlardan biridir. Bu durumdaki öğrenciler devamsızlık nedenleri tespit edilmeli, devamsızlık nedenine göre çözümler geliştirilmelidir.
- ✓ Devamsızlık yapan öğrencinin ailesine yönetmelikte belirtilen maddi cezalar uygulanmalı, böylece öğrencilerin devamı sağlanmalıdır.
- ✓ Maddi nedenlerle okula devamı sağlanamayan öğrenci ailelerine sosyal yardımlaşma ve dayanışma gibi kurumlardan maddi destekler sağlanmalıdır.
- ✓ Okula başlama yaşının mutlaka artırılması gerekmektedir. Öğretmenlerin neredeyse bu konuda hem fikirdir. En az 72 aylık olma okula başlama yaşı için gerekli görülmektedir.
- ✓ Okula başlama yaşını sağlasa da fiziksel gelişiminde şüphe duyulan öğrencilerin fiziksel gelişiminin yeterli olup olmadığı kontrol edilmeli. Sonuç olumluysa kayıtları yapılmalıdır.
- ✓ Ders kitaplarının içeriği geliştirilmelidir. Özellikle de alıştırma bölümlerinin sayısı artırılmalıdır.
- ✓ Sınıflardaki öğrenci sayıları öğretmenin her öğrenciyle birebir ilgilenebileceği sayıda tutulmalıdır. Kalabalık öğrenci sayılarının olduğu sınıflar bölünmeli ve farklı öğretmenler bu sınıflarda görevlendirilmelidir.
- ✓ Önce seslerin, sonra heceler ve daha sonrada kelimelerin öğretilmesi şeklinde yapılan okuma ve yazma eğitimindeki benzeşen seslerin öğretimi yeniden değerlendirilmelidir. Birbirine karışan seslerin öğretilmesinde araya farklı bir sesin getirilmesi karışıklığa çözüm olabilir.
- ✓ Ailelerin çocuklarıyla yakından ilgilenmesi sağlanmalı, gerekli eğitimler okul tarafında ailelere verilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Babayiğit, Ö. ve Erkuş, B. (2017). İlk okuma yazma öğretimi sürecinde sorunlar ve çözüm önerileri. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(2), 271-284.

Başar, M. ve Gürbüz, H. (2020). İlk Okuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları Dergisi 8(1), 1-20

Erbasan, Ö. ve Erbasan, Ü. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretimi Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar . Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8(1), 113-125.

Karaçay, B. (2011). Okuyan beyin. Tübitak Bilim ve Teknik Dergisi, 526, 20-2

MEB (Millî Eğitim Bakanlığı) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2009), İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar), Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.

Şahin, M. Ve Avcı Y.E. (2016). Ses Temelli Okuma-Yazma Öğretiminde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunların İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi | Journal of Social Sciences Institute | Year - Yıl 2016 | Number - Sayı 6 - 7

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık